

Stopka pre univerzálnu živnosť

Veľké zmeny pre živnostníkov vláda odložila na neurčito. Na stôl dala drobné úpravy, ktoré ich zásadnejšie neovplyvnia

Zuzana Kullová

Viac sľubov, menej skutkov. Aj tak môže vyzeráť pomoc štátu malým podnikateľom. Živnostníkov čaká zrejme od júla tohto roka menej byrokracie pri rozbiehaní biznisu, aspoň na papieri. V žiadne závažné zmeny však netreba dúfať. Ide o pár drobných úprav v návrhu novely živnostenského zákona, ktorý pripravilo ministerstvo vnútra pod vedením Romana Mikulca.

Zabudnuté sľuby?

Strany vládnej koalície firmám pred voľbami sľubovali viac. Zavedenie univerzálnej živnosti mali v programoch tri zo štyroch koalíčných subjektov - OĽaNO, SaS a Za ľudí. Paradoxne preto je, že v chystanej novele sa inštitút univerzálnej živnosti nenachádza. Presunul sa na neurčito. Vraj treba dis-

kutovať a všetko dôkladne analyzovať.

Ako uvádza pre TREND hovorkyňa ministerstva hospodárstva Katarína Matejková, vyžaduje si to širšiu debatu. „Zmeny v novele bolo treba prijať najskôr na základe prvého protibyrokratického ‚kilečka‘. Univerzálnu živnosť sme zaradili do ‚kilečka‘ dva,“ spresňuje. Ide o balík 469 návrhov na zlepšenie podnikania, pričom už tridsať zmien sa presadilo v medzirezortnom pripomienkovom konaní.

Podobný postoj zaujal rezort vnútra. Podľa Michaely Pauleovej z jeho tlačového odboru pri zavedení tohto inštitútu treba zohľadniť súčasné legislatívne podmienky a povinnosti. „Prehodnocujeme zoznam odporúčaných voľných živností. Plánujeme navrhnuť výrazné zjednodušenie ohlasovania, kde netreba preukázať odbornú spôsobilosť,“ dodáva.

Odhodlanie na reformy chýba

Na konci vlaňajška malo podľa Štatistického úradu SR aktívnu živnosť 312 269 ľudí. Po novom má ubudnúť administratívna záťaž pri ohlasovaní živnosti, zjednoduší sa otváranie nových prevádzok a upraví sa niektoré lehoty. „Každý krok smerujúci k zníženiu administratívnej záťaže je prospešný. Vláda sa však musí odhodlať aj na väčšie a systémovjšie reformy namiesto mňania energie na vlastné spory,“ hovorí pre TREND tajomník Republikovej únie zamestnávateľov Martin Hošťák.

Podľa návrhu novely sa má napríklad predĺžiť lehota na oznámenie zriadenia prevádzkarne. Minimálna lehota na pozastavenie biznisu sa skrátí zo šiestich mesiacov na jeden, maximálna lehota nebude tri, ale až štyri roky. Má sa znížiť počet remeselných živností o dve. Zmeny nastanú aj pri vybraných viazaných živnostiach, kde sa skrátí lehota odbornej praxe. V porovnaní s pôvodnými veľkolepými plánmi sú to však iba kozmetické úpravy.

Priestor pre špekulantov

Návrh zaviesť univerzálnu živnosť vlni na jeseň vzbudil aj nevôľu, najmä v radoch živnostenských združení. Riaditeľ Slovenskej živnostenskej komory Jaroslav Juriga uviedol, že môže viesť k zníženiu kvality služieb a umožní skryté, prípadne nekalé podnikanie.

Ako znepokojujúci nápad to vnímala aj generálna sekretárka Slovenského živnostenského zväzu Mária Bellušová. Situáciu berie rovnako kriticky aj dnes. „Vzhľadom na jednoduchosť založenia voľnej živnosti už v súčasnosti nevidíme žiadnu pridanú hodnotu v univerzálnej živnosti. Naopak, ak živnostník nebude chcieť vôbec uviesť predmet svojej činnosti, vytvorí sa priestor pre špekulantov,“ vysvetľuje.

Menej byrokracie a obmedzení v praxi, naopak, podporuje prezident Slovenskej asociácie malých a stredných podnikov a živnostníkov Vladimír Sirotník. Podľa neho netreba trh zbytočne regulovať, ale skôr zjednodušiť. „My sa snažíme presadzovať heslo ‚zaplať a choď‘, teda veľmi jednoduché zakladanie a prevádzkovanie živnosti,“ spresňuje.

Žiada sa väčšia pomoc

Dôležité bude, aby štát neskôr rozumne nastavil, ktoré činnosti budú spadať pod univerzálnu, voľnú či viazanú živnosť. Zmeny v živnostenskom zákone, ktoré priniesie novela, majú totiž z pohľadu trhu nepatrný význam, podotýka Silvia Šepťáková, hovorkyňa Asociácie priemyselných zväzov. Čoraz viac sa hovorí o potrebe komplexne revidovať živnosti. Len to však stačiť nebude.

312-tis.

Ľudí malo vlni podľa štatistického úradu aktívnu živnosť

Podľa Petra Serinu, výkonného riaditeľa Podnikateľskej aliancie Slovenska (PAS), živnostníci sú pod veľkým tlakom. Potrebovali by slobodne podnikáť aj za cenu vysokých hygienických štandardov. Podnikanie v čase pandémie však štát výrazne obmedzuje. „Žiadne zníženie byrokracie či jedna univerzálna voľná živnosť im nepomôže, ak nemôžu vykonávať činnosť,“ upozorňuje. Ukazuje to aj tohtoročný prieskum Slovak Business Agency, Združenia podnikateľov Slovenska a Slovenského živnostenského zväzu.

Malým podnikom chýba zo strany vlády odpustenie odvodov, nižšia daň z príjmu, zvýšenie príspevkov na náhradu straty príjmov či dotácia na fixné náklady. ☛

Foto - Matej Kalina

Kupovanie času pomohlo. Odklad splátok bude už len dobiehať

Klienti si po vypršaní splátkového moratória stále môžu dohodnúť s bankou špeciálne podmienky

Ján Beracka

Odklad splátok úverov sa oficiálne skončil. Nové žiadosti už banky neprijímajú a dlžníci, ktorí sa dostanú do problémov, musia počítať s tým, že ak nebudú riadne splácať, v úverovom registri sa im zjaví negatívny zápis, že svoje záväzky nesplácajú. To štandardne znamená veľké problémy v prípade, že budú chcieť v budúcnosti získať úver.

Možnosť požiadať o odklad splátok v špeciálnom pandemickom režime vypršala na konci marca tohto roka. Pandemický odklad splátok tak bude postupne dobiehať do konca roka 2021. Aktuálne je stále aktívnych približne 30 percent žiadostí o odklad, 70 percent z nich už uplynulo. Národná banka Slovenska (NBS) teda už má základnú predstavu o tom, ako sa darí úvery opäť splácať. Celkový objem odložených úverov v rámci lex korona je na úrovni takmer šesť miliárd eur.

Problémy sú zatiaľ okrajové

Problémy so splácaním po ukončení odkladu sa podľa NBS objavujú približne pri 4,2 percenta úverov na bývanie a 13,9 percenta spotrebiteľských úverov. Spolu je teda v problémoch zhruba 6,1 percenta úverov. Klasifikovaných ako zlyhaných je podľa NBS málo, úvery sa takto označujú až vo chvíli, keď ich klienti nesplácajú deväťdesiat dní a dlhšie. Dovtedy sú úvery v omeškaní. „Na zhodnotenie vývoja zlyhaných úverov preto bude potrebný dlhší čas. Ak by však podobné trendy zostali v platnosti aj pri odkladoch končiacich sa neskôr, do problémov so splácaním by sa dostalo približne 0,6 percenta celkového portfólia úverov,“ uvádza NBS.

To je v podstate dobrá správa, kupovanie času, ktorým odklady splátok v podstate sú, bankám aj klientom pomohlo. „Väčšina klientov sa bez väčších problémov vracia k štandardnému splácaniu. Aktuálne štatistiky Tatra banky vo veľkej miere kopírujú sektorové štatistiky, neznamenali sme žiadne významné roz-

Foto - Shutterstock

diely,“ konštatuje hovorkyňa Tatra banky Zuzana Žiaranová.

Ľudia stratili záujem

Odklad splátok sa teda skončil aj preto, že klienti bánk o tento druh pomoci v podstate stratili záujem. „Druhá vlna pandémie sa zatiaľ nepremietla do zvýšeného počtu žiadostí klientov o odklad splátok. Počas prvého štvrťroka tohto roka sme zaznamenali iba niekoľko nových žiadostí klientov denne. Tento vývoj bol stabilný aj v rámci jednotlivých mesiacov,“ upozorňuje hovorkyňa Slovenskej sporiteľne Marta Cesnaková.

141-tis.

Žiadosti o odklad splátok schválili banky súhrnne ku koncu februára tohto roka

Bližiaci sa koniec obdobia, keď sa dalo o odklad splátok požiadať, nevyvolal efekt zvýšeného záujmu o tento nástroj. „Po po-

čiatocnom náraste v apríli a máji 2020 prísachné prírastky stagnovali, a to napriek rejným upozorneniam o končiacom sa období bez vyznačenia príznaku zhoršenej bonity,“ uvádza hovorca NBS Peter Maj. Absolútne definitívne čísla budú známe až o niekoľko týždňov. Ku koncu februára 2021 banky súhrnne schválili takmer 141 tisíc žiadostí o odklad splátok spotrebiteľov teda domácnostiam, a takmer šesťtisíc žiadostí pre malé a stredné podniky. Veľké podniky do lex korona nespádali, banky odklady s veľkými firmami uzatvárali individuálne a je ich zhruba 1 600.

Mimoriadne podmienky aj po vypršaní odkladu

Samotné bankové domy signalizujú odtu pomocť klientom s opakovaným začiatkom splácania. Keď sa totiž úver nespáca, je to zlé pre banku aj klienta.

„Podľa našich štatistík približne 95 percent domácností po skončení odkladu splátok začalo svoje úvery riadne splácať. Znamená to, že reálne má problém so splácaním iba približne päť percent domácností, ktorým sa odklad splátok skončil. Tieto domácnosti by nás mali kontaktovať čo najskôr, ešte predtým, ako dostanú do omeškania,“ radí M. Cesnaková zo Slovenskej sporiteľne.

Slovenská banková asociácia (SBA) sformulovala odporúčanie pre komerčné banky. Týkajú sa klientov, ktorí požiadať o odklad splátok. „V prípade klient spotrebiteľa je plne na zväžení banky, a si stanovila minimálne podmienky, ktoré musí klient splniť,“ uvádza SBA s tým, podmienky stanovené konkrétnou bankou môžu vzhľadom na existujúcu prírnu úpravu vychádzať z podmienok novených v protipandemickom zákone. To isté platí pre firemných klientov. Klienti sa teda môžu s bankou dohodnúť na to, ako bude ich návrat k splácaniu vyzerat. Odporúčanie SBA je v platnosti do konca júna tohto roka. V praxi to znamená, že vypršaním odkladu banka môže klientovi umožniť splácať iba časť výšky splátok.